

Asia: VN/12442/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Matkailuperäisten koronatartuntojen tehokas torjunta on erittäin tärkeää juuri nyt, kun aikuisväestön koronavirusrokotuskattavuus on vielä vajaa. Lakiesitys on tarpeellinen. Kun Suomen aikuisväestö on saanut kahden rokotteen suojan, lain tarpeellisuus todennäköisesti vähenee. Esityksen luonnoksessa kokonaisuutta on tarkasteltu laaja-alaisesti.

Ovatko toimenpiteet riittäviä matkailun terveysturvallisuuden takaamiseksi?

Toimenpiteet voivat olla riittäviä, mikäli niiden toimeenpano tosiasiallisesti onnistuu. Huomiota tulee kiinnittää testauskapasiteetin riittävyyteen, testauskapasiteetin oikeaan kohdentamiseen (vapauttamalla kapsiteettia muualta esim. kahdesti rokotettujen testauksen vähentäminen) ja automatisoituihin ratkaisuihin. Kuntien tartuntataudeista vastaavat yksiköt tarvitsevat ohjeet kuinka tosiasiallisesti menetellään, jos maahantulijaa epäillään testeissä käymättömyyden vuoksi rikoksesta. On huomioitava, että toisessa testissä käymistä valvotaan etäyhteyksin. Etäyhteydenottoihin vastaamattomuus tulee huomioida prosessissa.

Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi Suomessa ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi rajat ylittävässä liikenteessä?

Toimenpiteet ovat välttämättömiä.

- **Mille rajanylityspisteille terveydenhuollon henkilökuntaa on resursoitu? (nimet)**
- **Millä aikavälillä terveysturvallisuuden on em. rajanylityspisteillä paikalla tällä hetkellä? (tuntia/vrk)**
- **Kuinka paljon terveydenhuollon henkilöresurssia rajanylityspisteille oli huhtikuussa 2021 resursoitu henkilötyövuosina?**

-

Miltä toimenpide-ehdotukset vaikuttavat Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden näkökulmasta?

Kapasiteetin näkökulmasta kriittistä on se, miten nopeasti matkustajamäärät kasvavat. Mitä aikaisemmin matkustus lisääntyy, sitä suurempi osa matkustajista tarvitsee kaksoistestausta suhteessa rokotustodistuksella todistamiseen. Testaukseen liittyvä terveydenhuollon työpanos ei välttämättä riitä rajakunnissa ja analytiikassa, mikäli testausta ei vähennetä jossain toisaalla. On lisäksi huomioitava, että yleensä ottaen rajoitusten purkautuessa ihmisten välisten kontaktien lisääntyessä monet muutkin hengitystieinfektiot alkavat leviämään väestössä. Tilanteessa, jossa nuori aikuisväestö ei ole vielä saanut kahta rokotetta ja infektio-oireilu lisääntyy, vaatineee se myös osuutensa testauskapasiteetista. Kahteen kertaan rokotettuja testauskynnystä väestötestuksessa voisi nostaa, jotta testikapasiteetti riittäisi matkailijoiden testaamiseen. Vuoden mittaan kahdesti rokotettujen matkailijoiden määrä tulee kasvamaan, mikä tulee lisäämään todistusten tarkistustyötä rajalla. Tarkastustyön tulisi pohjautua automaatiolle, eikä siinä tulisi käyttää terveydenhuollon henkilökuntaa, jotta terveydenhuollon henkilökunta riittäisi sairauksien hoitoon.

Terveysturvallisinta on matkustaa ulkomaille vasta kahden rokoteannoksen jälkeen. Tämän viestiminen hillitsisi rajatestauksen tarvetta ja parantaisi kapasiteetin riittävyyttä.

Rajatestauskapasiteetin tulisi mukautua matkailusezonkien mukaan, mikä voi osoittautua haastavaksi. Matkustushalukkuus todennäköisesti nousee loppukesää 2021 kohti ja koulujen syysloma voi aiheuttaa kuormitushuipun. Ulkomaisen matkailun saapumisen ennakointi voi olla hankalaa kunnille. Kieliryhmien tulkkauspalvelujen tarve voi myös vaihdella sezonkien mukaan.

Mitä mahdollisuuksia ja ratkaisuvaihtoja on käytettävissä organisaatiossanne tai alueellanne ehdotettujen säännösten toimeenpanoon liittyen?

Tilanteissa, joissa maahantulijaa veloitetaan osallistumaan koronavirustestiin 72-120 tuntia maahantulon jälkeen, on alueellamme käytössä asiakkaalle maksuttomat HUSLABn koronatestipisteet, joissa otetaan tällä hetkellä n. 4000 testiä viikossa. Alueellamme on n. 200 000 asukasta. Käytettävissämme ei ole tietoa siitä, kuinka suuri osa normaaliolojen rajaylitysluokkamaarista aiheutuu alueemme asukkaiden matkustamisesta ja alueellamme oleskelijoista. On siten hyvin vaikea arvioida, paljonko seuraavan vuoden aikana, joka ei ole normaalivuoteen edes verrattava, tulisi tapahtumaan rajaylittämistä, joka johtaisi matkustajan ohjautumiseen alueemme koronatestauspaikoille.

Toistaiseksi kuntayhtymän tartunnanjäijitysyksikkö on saanut maahantulijoiden yhteystiedot rajaylitypaikoilta sähköpostilla. Emme tiedä miten kattavasti saamme tietoja. Tiedot ovat maahantulijoiden itsensä antamia ja niissä voi olla tahattomia tai tahallisia virheitä tai puutteita esimerkiksi virheellisiä puhelinnumeroita. Tietojen siirtäminen sähköposteista ja kaavakkeilta manuaalisesti taulukoihin on työvoimavaltaista ja virhealtista. Matkustajamäärät kasvavat viikottain

Olemme lähettäneet maahan saapuneille henkilöille suomenkielisellä massatekstiviestillä ohjeen omaehtoisesta karanteenista ja ohjeen karanteenin lyhentämisestä toisella testillä. Lisäksi viestissä on ollut linkki Finentry-palveluun, jossa on kieliversioita.

139 maahantulijan otannassa yli puolet oli kokenut muistutusviestin tarpeelliseksi.

Käsityksemme mukaan Finentry-palveluun ollaan rakentamassa ominaisuutta, jolla tartunnanjäljitysyksiköt voivat seurata oman kunnan maahan saapuvien asukkaiden ja myös kunnan oleskelukunnaksi ilmoittaneiden maahantulijoiden testissä käymistä ja testivastauksia. Tällainen palvelu olisi erittäin toivottava, muutoin työmäärä voi matkailun kasvaessa muodostua kohtuuttoman suureksi. Olisi hyvä jos ohjelmisto poimisi henkilöt, jotka eivät ole käyneet testissä määräajassa, jotta jatkotoimenpiteet voitaisiin helpommin kohdentaa heihin. Matkailijalle lähetettävien muistutteen tulisi myös generoitua automaattisesti.

Onko esityksessä määritelty tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti ne henkilöryhmät, joihin väliaikaisia säännöksiä ei sovellettaisi?

On. Alueemme on työssäkäyntialuetta mm. Baltialaisille rakennustyöntekijöille. Onko säännöllisesti esimerkiksi viikottain pendelöiville työntekijöille, muille kuin rajanylittäville kuljetus- ja logistiikkatyöntekijöille, harkittu kerran viikossa testimallia?

Kosonen Paula

Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä - Paula Kosonen, tartuntataudeista
vastaava lääkäri